SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

ELURUUMI TAGAMISE TEENUS

Juhend kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöö ametnikule

2024

Sisukord

Sissejuhatus 3
1. Teenuse eesmärk, sisu ja sihtrühm 3
1.1. Puudega isikule eluruumi tagamine 4
2. Teenuse korraldamine 5
2.1. Abivajaduse hindamine ja teenuse määramine 6
2.2. Teenuse eest tasumine ja maksevõimekuse hindamine 6
2.3. Üürilepingu sõlmimine 7
2.4. Korduvhindamine, lepingu pikendamine ja lõpetamine 8
3. Kogukonnapõhine toetatud eluaseme teenus 8

Sissejuhatus

Juhend on koostatud SKA KOV nõustamistalituse poolt ESF projekti „Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“ raames. Juhendi koostamisse on panustanud Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond ja Eesti Puuetega Inimeste Koda.

Eluruumi tagamise teenuse juhend on soovituslik materjal kohaliku omavalitsuse ametnikule eesmärgiga anda sotsiaalteenuse korraldamisel vajalikku abi ja tuge. Juhend kirjeldab tööprotsesse eluruumi tagamise teenuse korraldamisel ja toob välja ka praktilisi näiteid.

Enne juhendi lugemist on soovitatav tutvuda „Kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenuse korraldamise üldjuhend ametnikule“, mis käsitleb üldiseid teemasid sotsiaalteenuste korraldamisel.

Kasutatud lühendid:

EhS – ehitusseadustik

ESF – Euroopa Sotsiaalfond (*European Social Fund*)

HMS – haldusmenetluse seadus

KOKS – kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

KOV – kohalik omavalitsus

PISTS – puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus

PS – Eesti Vabariigi põhiseadus

SHS – sotsiaalhoolekande seadus

SKA – Sotsiaalkindlustusamet

STAR – Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister

SÜS – sotsiaalseadustiku üldosa seadus

VÕS – võlaõigusseadus

1. Teenuse eesmärk, sisu ja sihtrühm

Eluruumi tagamise teenuse eesmärk on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine inimesele, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama (SHS § 41).

Sotsiaalmajandusliku olukorra all on mõeldud olukorda, kus inimesel puuduvad teadmised ja oskused eluruumi leidmisel ning rahalised vahendid selle eest tasumiseks, mistõttu ei ole inimene suuteline ostma ega üürima eluruumi kinnisvaraturult. Samas on inimene võimeline toime tulema igapäevategevustega ning eluruumi kasutamisega seotud kulude tasumisega. Eluruumi teenuselt peab inimene omavalitsuse abiga jõudma vabale kinnisvaraturule, kus ta on võimeline endale korterit üürima ja iseseisvalt toime tulema.

Kohalik omavalitsus peab tagama eluruumi inimesele, kelle elukoht on registreeritud selles omavalitsuses, kus ta teenust taotleb ja reaalselt elab.[1]

KOV saab abivajajatele eluruumi tagada erinevate võimaluste abil:

- tema omandis oleva eluruumi abil (nt sotsiaalkorter);

[1] Riigikohtu lahend 09.12.2019 nr 5-18-7 https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=5-18-7

- toetada abivajajaid esmase üüri sissemaksega;
- pakkuda lahendusi kinnisvaraturult eluruumi hankides (nt üürides kinnisvaraturult korteri ja vahendada seda eluruumi abivajajale inimesele või tema perekonnale).

Omavalitsuse poolt isikule kasutada antav eluruum peab vastama (SHS § 43 lg 1):

- EhS § 11 lõikes 4 kehtestatud eluruumile esitatavatele nõuetele (Eluruumile esitatavad nõuded), välja arvatud eluruumi sotsiaalselt põhjendatud normile (Eluruumi sotsiaalselt põhjendatud norm ja selle rakendamise erisused);
- isiku ja tema perekonna põhjendatud vajadustele ning perekonna suurusele.

Sama eluruumi kasutamise võimalust saab KOV pakkuda ainult isikutele, kes soovivad ühes eluruumis elada (SHS § 43 lg 2). Näiteks ühiselamu tüüpi majutusüksuses, kus tagatud on voodikoht ning kasutatavad ruumid on ühiskasutuses teiste elanikega. Nõusolek ühise eluruumi kasutamise kohta tuleks võtta kirjalikult[2].

Teenuse sihtrühma kuuluvad inimesed:

- kes on majanduslikes raskustes;
- kellel on raskusi toimetulekuga ja ühiskonnaelus osalemisega;
- kes ei tule iseseisvalt toime tervisliku seisundi tõttu;
- kes on sattunud kriisiolukorda tulekahju, looduskatastroofi, perevägivalla või muu asjaolu tõttu;
- kes vajavad muudel põhjustel eluruumi tagamise teenust.

Kohalik omavalitsus võib lisaks SHSis välja toodud kohustuslikule sihtrühmale vajaduspõhiselt laiendada eluaseme tagamise teenusele õigustatud isikute ringi.

1.1. Puudega isikule eluruumi tagamine

Puue on inimese anatoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koostoimes erinevate suhtumuslike ja keskkondlike takistustega tõkestab ühiskonnaelus osalemist teistega võrdsetel alustel (PISTS § 2 lg 1). Oluline on märkida, et siinkohal ei ole puude all silmas peetud SKA poolt tuvastatud puude raskusastet.

Kohaliku omavalitsuse üksus abistab eluruumi kohandamisel või sobiva eluruumi leidmisel inimesi, kellel on puudest tingituna raskused eluruumis liikumisel, endaga toimetulekul või suhtlemisel (SHS § 42 lg 1). Sobiva eluruumi leidmisel tuleks KOVil pakkuda erinevaid valikuvõimalusi, sest ka puudega inimesel on õigus valida oma elukohta[3]. Esmajärjekorras tuleb KOVil pakkuda sellist abi ja tuge, mis võimaldab isikul elada kodus või saada kodusarnast keskkonda ja elukorraldust pakkuvat teenust (SHS § 3 lg 1 p 2^{1}). Selleks, et võimaldada isikul elada võimalikult kaua omas kodus, abistab KOV puudega inimest esmalt kodukohandamisega.

Eluruumis liikumise all on mõeldud seda, et abivahendiga (ratastool, rulaator vms) eluruumis liikuvale inimesele on loodud vajalikud tingimused - kaldteed, käepidemed, piisavalt avarad lävepakkudeta ukseavad ratastooliga läbi mahtumiseks, lülitid vajalikul kõrgusel jne.

Endaga toimetuleku all peetakse silmas, kas inimene saab iseseisvalt oma isikliku hügieeniga hakkama (näiteks pesemisega) või vajab selleks vannitoa kohandamist. Näiteks paljudes korterites on sees veel kõrged malmvannid, kus ratastoolis või liikumisraskustega inimene iseseisvalt hakkama ei saa, tihti puudub neis korterites üldse pesemisevõimalus. Samuti on

[2] Õiguskantsleri seisukoht: Eluruumi kasutamine
https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/eluruumi-kasutamine

[3] Õiguskantsleri seisukoht: Eluruumi ligipääsetavus https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/eluruumi-ligip%C3%A4%C3%A4setavus

raskendatud ratastooliga väikeses ja kitsas tualetis käimine. Ka nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimeste vajadustest lähtuv eluruumide kohandamine on oluline.

Suhtlemise all on mõeldud inimese oskusi ja suutlikkust ennast piisavalt väljendada. Erivajadusega inimestel, ka eakatel, võib esineda eneseväljendusraskusi, mistõttu nad ei oska endale vajalikku abi küsida.

Erivajadusega inimeste toimetulekut ja elukvaliteeti mõjutab nende elukeskkond ning selle vastavus nende individuaalsetele vajadustele. Eluruumi kohandamise eesmärk on tagada inimesele turvaline toimetulek tema eluruumi piires ning vähendada hooldajate hoolduskoormust. Eluruumi kohandused peavad vastama kõigi seda kasutavate inimeste vajadustele. Kohandamist võivad vajada inimese kõik eluruumid, näiteks köögis sobimatul kõrgusel olev mööbel ja lülitid, liikumist takistavad trepid, lävepakud, vannitoa planeeringu muutmine. Nägemis- ja kuulmispuudega inimeste puhul saab nende iseseisvust suurendada nutilahendustega. Lahenduste väljavalimisel tasub suhelda abivahendeid ja kodukohanduse lahendusi pakkuvate ettevõtetega, et leida sobivaim variant. Ohutust tagavad nägemispuudega ja intellektipuudega inimeste puhul näiteks mugavusvoolu ja mugavustemperatuuriga segistid. Eluruumi kohandamisest saab täpsemalt lugeda:

- Keskkonna kohanduse abimaterjal kohaliku omavalitsuse spetsialistidele
- Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine & loomine

KOVil on kohustus arvestada abi- ja toetusvajaduse hindamisel puudega isiku ja tema lähedaste maksevõimekusega eluruumi kohandamise teostamisel.[4]

Avalikke teenuseid (sh sotsiaal- ja hoolekandeteenuseid) pakkuvate uute ehitiste planeerimisel peab KOV arvesse võtma liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimeste erivajadusi, samuti ajutise iseloomuga erivajadusi ning ligipääsetavuse tagamisel vastama ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 29. mai 2018. a määrusele nr 28 Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele.

2. Teenuse korraldamine

Abi andmise korraldust reguleerivad sotsiaalhoolekande seadus (SHS), sotsiaalseadustiku üldosa seadus (SÜS) ja haldusmenetluse seadus (HMS).

Kohalik omavalitsus peab eluruumi tagamise teenuse korraldama nii, et kõik abivajajad saaksid mõistliku aja jooksul vajaliku abi. Omavalitsus peab eluruumi tagamisel arvestama, et ei riivataks perekonna- ja eraelu puutumatuse nõuet (PS § 26). Näiteks ei tohi panna inimest valiku ette, kas säilitada oma perekondlikud ja eraelulised suhted ning jääda ilma vajalikust sotsiaalabist või lõpetada suhted ja saada vajalikku abi.

Teenuse osutamise all ei käsitleta abivajaja ootamist järjekorras, vaid teenust tuleb osutada mõistliku aja jooksul (esimesel võimalusel) lähtudes inimese abivajadusest. Tähtaja mõistlikkust tuleb hinnata iga juhtumi eripärasid silmas pidades. Inimesele tuleb anda reaalne võimalus eluaseme kasutamiseks.[5] Näiteks, kui KOVil ei ole koheselt anda vaba elamispinda, tuleb abivajajat aidata üüripinna leidmisel kinnisvaraturult.

Kohalikul omavalitsusel peab olema kehtiv volikogu poolt kehtestatud teenuste osutamise kord, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuse kirjeldust ja rahastamist ning selle

[4] Õiguskantsleri seisukoht: Puudega inimesele sobiva eluaseme tagamine https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/puudega-inimesele-sobiva-eluaseme-tagamine

[5] Riigikohtu lahend 10.04.2014 nr 3-3-1-91-13, p 21 https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?fid=206103374

taotlemise tingimusi ja korda (SHS § 14 lg 1). Korras ei tohiks olla kitsendusi, mis takistavad teenuse saamist (nt SKA poolt tuvastatud puude raskusaste, ülalpidajate olemasolu jms).

2.1. Abivajaduse hindamine ja teenuse määramine

Abimeetme taotlemise protsess algab üldjuhul pöördumisega omavalitsuse poole. Pöörduda võib abivajaja ise kui ka tema seaduslik esindaja. SHS § 13 sätestab abivajadusest teatamise kohustuse kõigile, kes abivajajat märkavad (nt naaber, lähedane, perearst, politseiametnik jt).

Taotluse võib abivajaja esitada vormivabalt (HMS § 14 lg 1). Juhul kui kohalik omavalitsus on kehtestanud taotlusele kindla vormi, tuleb tagada, et vastu võetakse ka muul viisil esitatud taotlused. Abivajaja suuline sooviavaldus tuleb ametniku poolt protokollida (HMS § 14 lg 2).

KOVi kohustus on välja selgitada abi saamiseks pöördunud inimese abivajadus ja sellele vastav abi (SHS § 15). Abivajaduse väljaselgitamisel lähtutakse terviklikust lähenemisest inimese abivajadusele, arvestades tema toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid.

Abi andmisel tuleb KOVil valida abimeede, mis parimal moel vastab inimese tegelikele vajadustele ja tema suutlikkuse suurendamisele (SHS § 3 lg 1 p 2). Samuti tuleb sotsiaalteenuste osutamisel arvestada inimese tahet (SHS § 12 lg 1).

Abivajaduse terviklik ja erinevaid eluvaldkondi hõlmav hindamine viiakse läbi kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja poolt. Hindamisprotsessi kaasatakse vajadusel teisi spetsialiste (nt perearst, töötukassa juhtumikorraldaja jt). Hindamiseks on võimalik kasutada kõiki eluvaldkondi hõlmavat abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendit.

Abivajaduse hindamise tulemustest lähtuvalt tuleb kohalikul omavalitsusel teha otsus eluruumi tagamise või sellest keeldumise kohta 10 tööpäeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest (SÜS § 25 lg 1). Teenuse andmine või sellest keeldumine tehakse haldusaktiga. Haldusakt peaks sisaldama eluruumi saamise tingimusi (nt teenuse saamise tähtaeg, üüri ja kõrvalkulude tasumise tingimused, eluruumi õigustatud kasutajad jne). Haldusaktis peab olema viide haldusakti vaidlustamise võimaluse, koha, tähtaja ja korra kohta (HMS § 57 lg 1).

Kui KOVil on vaja pikemat aega kui 10 tööpäeva otsuse tegemiseks, siis tuleb taotlejale esimesel võimalusel teada anda eeldatavast otsuse tegemise ajast koos põhjendustega (HMS § 41).

Andmed sotsiaalteenuse taotlemise ja teenusele suunamise kohta tuleb KOVil kanda STARi (SHS § 144 lg 1 p 11). Üleminekusätte kohaselt peavad andmed STARi olema kantud hiljemalt 31.12.2027.

2.2. Teenuse eest tasumine ja maksevõimekuse hindamine

Omavalitsus peab eluruumi tagamisel hindama inimese maksevõimet ning seejuures arvestama, et abivajaja suudaks igakuised eluruumi kulud katta. Oluline on meeles pidada, et omavalitsus tagaks vajaliku eluruumi sellise hinnaga, mis on abivajajale või tema perekonnale edaspidi jõukohane tasuda. Iga abivajaja puhul tuleb olukord lahendada juhtumipõhiselt. Inimese majandusliku olukorra hindamisest ning sotsiaalteenuste eest tasu võtmisest saab täpsemalt lugeda: Abivajaja omaosalus sotsiaalteenuse eest.

Omavalitsusel on õigus võtta eluruumi eest üüri. Linna- või vallavalitsuse pädevuses on asutuse poolt osutatavate teenuste hinna (sh nt üürihinna) kehtestamine (KOKS 30 lg 3). Üldjuhul on KOVi poolt kehtestatud üürihind ruutmeetri kohta soodsam kui kinnisvaraturult eluruumi üürides. KOV kehtestab üldjuhul hinna vastavalt eluruumi asukohale ja mugavusastmele. Näiteks kui eluruum asub linnast/alevist väljas ja on mugavusteta, siis on

ruutmeetri hind odavam, kui eluruum asub linnas ja on kõigi mugavustega, siis on ruutmeetri hind kallim jne.

Üldjuhul tasub teenusesaaja eluruumiga seotud kulud ise. Tavaliselt on sellisteks kuludeks vee-, elektri-, kütte-, gaasikulu (vastavalt mõõturitele) ja hooldustasud.

KOV jälgib inimese maksekäitumist, makseraskuste ilmnemisel pakub abi, näiteks võlanõustamiseteenust või toimetulekutoetust.

2.3. Üürilepingu sõlmimine

Kui inimesele tagatakse eluase KOV omandis oleva eluruumiga, siis üldjuhul sõlmitakse üürileping (*edaspidi* leping) teenusesaajaga. KOV sõlmib teenusesaajaga üldjuhul tähtajalise eluruumi kasutamise lepingu. Praktikas varieeruvad tähtajad alates kuuest kuust kuni viie aastani. Pikemaks perioodiks või tähtajatu lepingu võib sõlmida inimesega, kelle sotsiaalne seisund ei ole muutuv ja abivajadus on püsiv (nt puuduva töövõimega isikud, püsiva tervisekahjustusega abivajajad jne). Tähtajatud lepingud peaksid olema erandid ehk siis kasutatavad vaid nendel juhtudel, kui inimese abistamisel ei ole teised sotsiaalteenused tulemust andnud.

Lepingus on kokkulepitud KOVi ja teenusesaaja kohustused, õigused ja vastutus. Lepingu lisana koostatakse eluruumi üleandmise-vastuvõtmise akt, kuhu märgitakse eluruumi üldine seisukord ja üle antav sisustus (esemed ja asjad).

Eluruumi tagamise teenuse puhul tuleb olla tähelepanelik üürilepingule VÕSi sätete kohaldamisega. Nimelt ei kohaldata tulenevalt VÕS § 272 lõike 4 punktist 4 VÕSis eluruumide üürimise kohta sätestatut lepingute puhul, millega KOV on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks andnud eluruumi üürile seda hädasti vajavale isikule, kui üürnikku teavitati üürilepingu sõlmimisel ruumi sihtotstarbest.

Seadusandja on sellist erandit kehtestades eeldanud, et KOV lähtub eluruumide üürimisel avalikust huvist ega riku seadusi, mistõttu on võimalik jätta paljude küsimuste lahendamine poolte kokkuleppe hooleks või üürileandja otsustada. KOV ei pea üürileandjana täitma neid kohustusi, mida iga teine üürileandja eluruumi üürniku suhtes täitma peab. Muuhulgas ei kohaldu VÕSi sätted, mis annavad üürnikule õiguse vaidlustada lepingu kehtivuse ajal eluruumi üüri suurust või üüri tõstmist, samuti ei pea järgima seaduses sätestatud üürilepingu ülesütlemise vormi jms. Samas on lepingu pooltel soovi korral võimalik kokku leppida, et konkreetse lepingu puhul eluruumi üürilepingu sätteid siiski kohaldatakse.

Selleks, et VÕS § 272 lõike 4 punktis 4 sätestatud erand rakenduks, peavad olema täidetud järgnevad eeldused:

- üürileandjaks on kindlasti riik, KOV või avalik-õiguslik juriidiline isik. Kui KOV on eluruumi teenuse osutamise andnud üle eraõiguslikule juriidilisele isikule, siis seda erandit rakendada ei saa;
- eluruumi üürileandja peab täitma oma seadusest tulenevat ülesannet (antud juhul SHS § 41 lõikest 1 tulenevat kohustust tagada abivajavale isikule tema vajadustele vastava eluruumi kasutamise võimalus);
- eluruumi peab kasutusse andma seda hädasti vajavale isikule (sh ei ole mõeldud vaid sotsiaalselt vähekindlustatud isikuid);
- üürileandja peab üürnikku teavitama ruumi sihtotstarbest ning sellest, et eluruumi üürilepingute kohta käivaid sätteid konkreetse üürilepingu puhul ei kohaldata.

2.4. Korduvhindamine, lepingu pikendamine ja lõpetamine

Üldjuhul hinnatakse ja vaadatakse teenuse vajadus üle enne lepingu lõpptähtaja möödumist (sõltub lepingu tähtaja pikkusest) või vastavalt vajadusele, kui teenus või pakutud eluruum ei vasta inimese vajadustele või ei toeta tema iseseisvat toimetulekut. KOV viib läbi korduva abi- ja toetusvajaduse hindamise, mille käigus selgitab välja eluruumi tagamise teenuse jätkuva või teiste teenuste ja abimeetme täiendava vajaduse.

Kui hindamise käigus selgub, et inimesel on säilinud jätkuvalt eluruumi vajadus, siis KOV pikendab lepingut. Teenust osutatakse inimesele ja tema perekonnale niikaua, kui inimene saab ja tuleb iseseivalt toime igapäevaeluga (nt on leidnud endale püsiva töökoha, teda on abistatud võlanõustamiseteenusega, ta on leidnud endale iseseisvalt kinnisvaraturult eluruumi jne).

Kui inimene vajab toimetulekuks või iseseisvaks hakkama saamiseks lisaks täiendavaid sotsiaalteenuseid (nt võlanõustamine, koduteenus, täisealise isiku hooldaja, isiklik abistaja või tugiisik vms), siis KOV võimaldab need abivajajale.

Inimesega sõlmitud lepingus on sätestatud ka lõpetamise tingimused, lepingu ülesütlemise kord ning mõjutusvahendid (nt hoiatus jne). Omavalitsus võib inimesega eluruumi kasutamise lepingu lõpetada põhjustel, kui inimene on korduvalt rikkunud lepingus sätestatud tingimusi ja kohustusi (nt jätnud tasumata eluruumiga seotud arved, ei ole käitunud heaperemehelikult jne) või on ära langenud taotluses esitatud teenuse vajaduse alused (nt inimene on leidnud endale elukoha, sotsiaalmajanduslik olukord on paranenud vms)[6]. Lepingu ülesütlemise kord peab sisalduma lepingus ja ülesütlemine toimub kokkulepitud tähtaja jooksul. Lepingu lõpetamisel peab omavalitsus veenduma, et inimene ei jää abita ega peavarjuta.

3. Kogukonnapõhine toetatud eluaseme teenus

2024. a kevadel avanes toetusmeede, mis tugineb sotsiaalkaitseministri 08.09.2023 määrusele nr 50 „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme toetamine“.

Toetusmeede võimaldab KOVil parandada madala ja keskmise (edaspidi vähese) abi- ja toetusvajadusega inimeste igapäevast kodus hakkamasaamist, luues selleks tõmbekeskustesse ligipääsetavuse nõuetele vastavad toetatud eluasemed (teenusmaja), et vältida tema paigutamist hoolekandeasutusse. Toetatud eluasemele lisaks tagatakse inimesele kõrvalabi talle vajalike sotsiaalteenustega ning luuakse võimalused olla igapäevaselt kogukonda kaasatud.

Kogukonnapõhine toetatud eluaseme teenus on suunatud vähese abi- ja toetusvajadusega inimesele, kes vajab kõrvalabi või toetavaid teenuseid igapäevaelu toimingutes regulaarselt pikema aja jooksul (nt 6 kuud), kuid kellel ei ole välja kujunenud ööpäevaringset hooldusvajadust. Samas eeldab teenuse saamine, et inimese olemasolevat elukohta ei ole mõistlik tema vajadustele vastavaks kohandada või ümber ehitada (selle tehnilise seisukorra, asukoha, suuruse või mõnel muul põhjusel).

Kogukonnapõhises toetatud eluasemes võiksid olla tagatud „nutikodu“ kontseptsioonist lähtuvad targa kodu lahendused, mis toetavad elanikel igapäevast iseseisvat toimetulekut. Elukeskkonna kujundamisel tuleb arvestada kõikide inimeste vajadustega, et tagada igaühele

[6] Õiguskantsleri seisukoht: Munitsipaaleluruumi üürilepingu pikendamine https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Munitsipaaleluruumi%20%C3%BC%C3%BCrilepingu%20pikendamine.pdf

nii vaimse, füüsilise kui ka digiruumi ligipääsetavus ja mugavus. Erinevate tehnoloogiliste näidetega saab tutvuda: Uuenduslikud tehnoloogilised lahendused.

KOV peab eelpool nimetatud sihtrühmale teenuse osutamise reguleerima oma volikogu määruses, milles on reguleeritud eluruumi tagamise teenuse korraldamine.

Inimese abivajaduse välja selgitamiseks saab kasutada väljatöötatud terviklikku abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendit. Toetusvajaduse astmed on kirjeldatud tabelis 1.

Toetusvajaduse astmed

Aste	*Toimetulek*	*Toetusvajadus*
0	Iseseisev	Ei vaja toetust.
1	Madal toetusvajadus	Toimetulek kergelt häiritud. Vajab meeldetuletust ja nõustamist.
2	Keskmine toetusvajadus	Toimetulek mõõdukalt häiritud. Vajab regulaarset (1-4 korda nädalas) juhendamist ja abi.
3	Kõrge toetusvajadus	Toimetulek raskelt häiritud. Vajab igapäevaselt kõrvalabi ja toetust.
4	Äärmuslik toetusvajadus	Võimetu toime tulema või tegelema. Vajab püsivalt hooldust ja/või järelevalvet või tegevuste üle võtmist teise isiku poolt.

Tabel 1. Toetusvajaduse astmed

KOVi kogukonnapõhise toetatud elamise teenuse sihtrühmaks ei ole:

- iseseisvalt toimetulevad inimesed, kes vajavad sobivat eluruumi majanduslike raskuste tõttu;
- inimesed, kelle kõrvalabi vajadust on võimalik vähendada tema eluruumi sobivaks kohandamisega.